המדריך להורי חתני בר מצווה

בר מצווה
בלב שקט

המשמעות. המסורת. ההכנות.

כל מה שכדאי לדעת

לקראת הרגע שבו הילד שלכם עולה לתורה.

מתנה להורים מאושרי ביטון

פייטן | זמר | הכנה לבר מצווה

054-6810-616

בס"ד

לחבר את הלבבות

במילים, בניגון ובמסורת

חוויה מוזיקלית מרגשת
שנשארת בלב - הרבה אחרי האירוע

אושרי ביטון

פייטן | זמר

לאירועים, שבתות חתן,
בר מצוות

בליווי תזמורת, קלידן,
שופרות, מתופפים

מומחה במסורות ובנוסחים

מרוקאי
נוסח מרוקאי
מסורתי ומרגש

ירושלמי
נוסח ירושלמי
קלאסי ומיוחד

אשכנז
נוסח אשכנזי
בהגשה מדויקת ונעימה

לפרטים והזמנות: **054-6810-616**
אושרי

כמה מילים ממני אליכם

לפני שמתחילים להתרגש

לפעמים דווקא השאלה הכי פשוטה מגיעה אחרונה: מה אנחנו בעצם חוגגים? בין בחירת המקום, רשימת האורחים וההכנות לקריאה, קל לשכוח שיש כאן ילד שעומד לפגוש רגע חדש בחיים שלו.

אני אושרי ביטון, פייטן, זמר ומורה להכנה לבר מצווה. אני רוצה לעזור לכם להגיע ליום הזה עם יותר הבנה, יותר ביטחון והרבה מקום להתרגשות. הכנתי עבורכם מדריך שאפשר לפתוח גם כשאין לכם שום היכרות מוקדמת עם בית הכנסת.

נעשה יחד סדר בתאריך, בפרשה, בעלייה לתורה ובשבת חתן. נדבר גם על בחירת המקום, על מוזיקה ועל הדרך לעזור לבן שלכם להרגיש שהאירוע הזה באמת שלו.

> ההכנה הכי טובה מתחילה בשיחה עם הילד: מה ישמח אותך? מה מלחיץ אותך? ומה היית רוצה לזכור מהיום הזה?

מה מחכה לכם בחוברת?

המשמעות והמקורות	עמודים 4-5
התאריך, הפרשה וסדר העלייה	עמודים 6-9
מקום, שבת חתן ומוזיקה	עמודים 10-12
תכנון והכנות ליום עצמו	עמודים 13-14
מקורות לעיון	עמודים 15-16
לימוד, הטבה וחבילות אירועים	עמודים 17-19

המדריך מתאר את המסגרת ההלכתית האורתודוקסית ואת מנהגי הקהילות. בנקודות שיש בהן הבדלים, מתאמים את המעשה עם רב בית הכנסת. הפניות ממוספרות למקורות מופיעות בתחתית העמודים.

המשמעות שמאחורי החגיגה

מהי בעצם בר מצווה?

> ״בן שלש עשרה למצוות״ [1]

בר מצווה הוא קודם כול מעמד הלכתי: הבן מגיע לגיל שבו הוא נושא באחריות אישית לקיום המצוות. הוא אינו נעשה בר מצווה בזכות האולם, הדרשה או הקריאה. יום ההולדת העברי הקובע מגיע, והחיוב מתחיל גם אם החגיגה תתקיים במועד אחר. [1, 3, 16]

למה דווקא בגיל 13?

בפרקי אבות, בנוסח המוכר של פרק ה, מופיעה האמירה ״בן שלש עשרה למצוות״. במשנה בנידה גיל שלוש עשרה ויום אחד הוא נקודת ציון בדיני נדרים. אלה מקורות העוסקים בבגרות ובאחריות, ולא בהוראות להפקת מסיבה. [1, 2]

ההלכה מגדירה בגרות באמצעות גיל וסימני בגרות. בעניינים מסוימים, ובהם צירוף למניין, מסתמכים על החזקה הרגילה לאחר ההגעה לגיל. אין מדובר במבחן שכל ילד צריך לעבור כדי לחגוג. המשנה ברורה מסביר ששיעור הגיל נמסר במסורת ההלכה. [3]

ומה פירוש ״שלוש עשרה ויום אחד״?

לא מחכים ליום שאחרי יום ההולדת. הכוונה היא שהושלמו שלוש עשרה שנים והנער נכנס ליום הראשון של שנתו הארבע עשרה. לפי ההלכה המקובלת, המעמד מתחיל כבר בלילה הפותח את תאריך יום ההולדת העברי. [8]

איך מדברים על זה בבית?

אני מציע לדבר על אחריות דרך החיים עצמם: לעמוד במילה, לכבד אחרים, לעזור בבית ולבחור מעשה טוב שהבן ייקח על עצמו. כך המילה ״מצווה״ פוגשת את הילד במקום שהוא מבין ומכיר.

[1] משנה אבות ה, כא, בנוסח הרווח; יש הבדלי נוסח ומספור בין המהדורות.
[2] משנה נידה ה, ו; בבלי נידה מה ע״ב: גיל ומשמעותם של נדרי הנער.
[3] שולחן ערוך, אורח חיים נה, ה וט; משנה ברורה שם, ס״ק מ ומב.
[8] משנה ברורה, אורח חיים נה, ס״ק מב-מה; שולחן ערוך והרמ״א שם, ט-י.
[16] ילקוט יוסף, דיני חינוך קטן ובר מצווה, עמ׳ מו.

מן התורה, המשנה והגמרא

סיפור עתיק, התחלה חדשה

דינה, שמעון ולוי: היכן מופיעה המילה ״איש״?

בספר בראשית מסופר על פגיעה קשה בדינה, בת יעקב, ועל כך שנלקחה לבית שכם. אחיה שמעון ולוי יצאו לפעול והוציאו אותה משם. בתיאורם מופיע הביטוי ״איש חרבו״. רבי עובדיה מברטנורא מסביר שלוי היה אז בן שלוש עשרה, ובכל זאת התורה מכנה אותו ״איש״. כך משמש הסיפור מקור פרשני לקישור בין גיל 13 לבגרות. [4, 5]

הגיל אינו כתוב בפסוק עצמו, אלא מובא בפירוש ובמסורת החשבון. גם אין כאן הוראה לחקות את מעשי האחים: יעקב עצמו מביע בפרשה הסתייגות חריפה. לצורך בר המצווה אנחנו לומדים מן הכינוי ״איש״. [4, 5]

״אם גדול אני, אהיה בשביל עצמי״

בגמרא מסופר על רבי חנינא, שאביו קיבל בעבורו נזירות והביא אותו לפני רבן גמליאל. הנער אומר שאם הוא קטן, נזירותו מכוח אביו, ואם הוא גדול, יקבל אותה בעצמו. רבן גמליאל מנשק אותו על ראשו ומביע אמון בעתידו. הסיפור עוסק בנזירות ובבגרות; אפשר למצוא בו גם מסר חינוכי על לקיחת אחריות. [6]

אז איפה הציווי לחגוג?

אין בתורה פסוק המצווה לערוך מסיבת בר מצווה במתכונת שאנחנו מכירים. בפוסקים יש מקור מפורש לסעודת מצווה לכבוד הכניסה לחיוב במצוות. המגן אברהם מביא גם את דברי ים של שלמה: כשהנער דורש בדברי תורה, הסעודה נחשבת סעודת מצווה גם אם אינה ביום ההולדת עצמו. [7, 23]

בעיניי, זה רגע שראוי לחגוג מכל הלב. הבן שלכם נכנס לעולם המצוות ומצטרף לשרשרת הדורות של העם שלנו, ויש כאן סיבה גדולה לשמוח. כשפיוט מרגש ממלא את בית הכנסת, המשפחה מצטרפת לשירה והנגינה מלווה את השמחה, המשמעות מקבלת קול. זו דרך יפה לתת כבוד לתורה ולמסורת, ולהעניק לילד תחושה שהצעד שלו חשוב ומשמח את כולם. אני רוצה שהוא יזכור את בר המצווה כרגע שבו הרגיש אהוב, מוקף וגאה בדרך שהוא מתחיל.

[4] בראשית לד, א-ב, כה-כו, ל; הסיפור מובא כאן בתמצית ובעידון.
[5] רבי עובדיה מברטנורא לאבות ה, כא; הפירוש המיוחס לרש״י, נזיר כט ע״ב.
[6] בבלי נזיר כט ע״ב: המעשה ברבי חנינא ורבן גמליאל.
[7] מגן אברהם, אורח חיים רכה, ס״ק ד, בשם ים של שלמה, בבא קמא פרק ז; קיצור שו״ע סא, ח.
[23] קיצור שולחן ערוך סא, ח: סעודת בר מצווה ודברי תורה גם כשהסעודה אינה ביום עצמו.

מתחילים מהלוח העברי

מתי התאריך ומה הפרשה?

1. מבררים את תאריך הלידה העברי

נקודת המוצא היא תאריך הלידה העברי והשלמת 13 שנים עבריות. אם ידוע רק התאריך הלועזי, כדאי לבדוק גם שעת לידה ומקום לידה: לידה בערב עשויה להשתייך לתאריך העברי הבא, ולידה סמוך לשקיעה מצריכה בירור. [8]

2. בוחרים את מועד העלייה בפועל

אפשר לתכנן עלייה ביום שבו קוראים בתורה, לאחר שהבן נעשה בר מצווה. אם יום ההולדת חל ביום שלישי רגיל, אין בו קריאה ציבורית רגילה; אפשר לבחור למשל בחמישי או בשבת שאחריו. החיוב במצוות מתחיל בזמן, גם אם העלייה תהיה מאוחר יותר. [12, 16]

3. מאשרים את הקטע המדויק לפני שלומדים

״הפרשה שלי״ היא בדרך כלל הפרשה הנקראת בשבת שבה חוגגים. בשני ובחמישי רגילים קוראים קטע מתחילת פרשת השבת הבאה. בראש חודש ובמועדים ייתכן שקוראים קטע אחר לגמרי. שינוי תאריך יכול לשנות גם את חומר הלימוד. [9, 14]

אל תסתפקו בשם הפרשה. בקשו מהמורה ומהגבאי לאשר את הפסוקים, מספר העלייה, נוסח העדה וההפטרה אם ישנה. באדר, בשנים מעוברות, בתאריכים חסרים ובאירוע בחו״ל נדרשת תשומת לב מיוחדת ללוח ולמנהג המקום. [8, 9]

מחשבון תאריך בר המצווה והפרשה

לחצו כאן למחשבון בר המצווה

לא מצליחים ללחוץ על הקישור? חפשו בגוגל:
מחשבון בר מצווה אושרי ביטון

כבר ביררתם? רשמו במקום אחד:
תאריך בר המצווה: _____ מועד העלייה: _____
פרשה / קריאת היום: _____ העלייה שנבחרה: _____

[8] משנה ברורה, אורח חיים נה, ס״ק מב-מה; שולחן ערוך והרמ״א שם, ט-י.
[9] שולחן ערוך, אורח חיים קלה, ב; רמב״ם, הלכות תפילה יג, א וח ואילך.
[12] בבלי בבא קמא פב ע״א; רמב״ם, הלכות תפילה וברכת כהנים יב, א.
[14] רמב״ם, הלכות תפילה יב, טז; יג, ח-יח וכד: קריאות החגים והמועדים.
[16] ילקוט יוסף, דיני חינוך קטן ובר מצווה, עמ׳ מו.

מה קורה כשקוראים לבן שלכם?

עלייה לתורה, צעד אחר צעד

עלייה לתורה היא הזמנת אדם אל ספר התורה כדי לברך על הקריאה. העולה מברך לפניה ואחריה. קורא מיומן יכול לקרוא בקול, והעולה קורא עמו לפי ההלכה והמנהג. הבן יכול ללמוד לקרוא בעצמו קטע מתאים; אין חובה שכל חתן יקרא את כל הפרשה. [10, 15]

פותחים את ההיכל

מוציאים את ספר התורה ומביאים אותו למקום הקריאה. סדר ההגבהה והפיוטים משתנה בין הקהילות, ולכן מתרגלים לפי בית הכנסת שבו חוגגים. [10, 15]

מזמינים את העולה

הגבאי קורא לעולה, בדרך המקובלת בקהילה. מכינים מראש את שמו העברי של הבן ואת פרטי השם שהגבאי מבקש. [10]

מברכים, קוראים ושוב מברכים

הבן אומר ״ברכו״ ואת הברכה שלפני הקריאה; הציבור עונה, הקריאה מתקיימת, ובסיומה נאמרת הברכה האחרונה. חשוב ללמוד גם את סדר התגובות וההמתנה, ולא רק את המנגינה. [10]

מסיימים ברגע משפחתי

נוהגים להוסיף ברכה לחתן ולמשפחה. בקהילות רבות האב אומר ״ברוך שפטרני״, בדרך כלל בלי שם ומלכות; מתאמים את הנוסח עם הרב. ההורים ממשיכים כמובן ללוות, לחנך ולאהוב. [20]

> הבן לא חייב להיות זמר או בעל קורא מנוסה. בוחרים יחד קטע שמתאים לו, ומכינים לצדו אדם שיוכל לסייע ברוגע.

קריאה ציבורית בברכות נעשית מתוך ספר תורה כשר ובמניין. לפי המסגרת ההלכתית המתוארת כאן, המניין הוא עשרה גברים יהודים גדולים; הבן יכול להצטרף לאחר הגיעו לגיל ובהתאם לדין. [3, 11]

[3] שולחן ערוך, אורח חיים נה, ה וט; משנה ברורה שם, ס״ק מ ומב.
[10] שולחן ערוך, אורח חיים קלט, א, ד, ו-ח; רמב״ם, הלכות תפילה יב, ה.
[11] משנה מגילה ד, ג; שולחן ערוך, אורח חיים קמג, א-ב.
[15] שולחן ערוך, אורח חיים רפב, א, ג-ד; בדין קטנים יש מנהגים והגבלות.
[20] רמ״א, אורח חיים רכה, ב.

מפת הקריאות למשפחה

באילו ימים קוראים בתורה?

הגמרא מסבירה שהקריאה בשבת, בשני ובחמישי נועדה שלא יעברו שלושה ימים בלי שמיעת תורה. עזרא תיקן את מסגרת שלושת הקוראים ועשרת הפסוקים בשני ובחמישי, וגם את הקריאה במנחת שבת. [12]

מועד הקריאה	עולים	מה כדאי לדעת
שני וחמישי רגילים	3	קטע מפרשת השבת הבאה; בלי הפטרה.
שבת במנחה	3	קטע מפרשת השבת הבאה; בלי הפטרה.
ראש חודש ביום חול	4	קריאה מיוחדת לראש חודש.
חול המועד ביום חול	4	קריאה המתאימה למועד.
יום טוב ביום חול	5	קריאת החג, ובנוסף מפטיר והפטרה.
יום הכיפורים בשחרית	6	בשבת: 7. בנוסף מפטיר והפטרה.
שבת בשחרית	7	הפרשה או קריאת היום; בנוסף מפטיר והפטרה.
חנוכה, פורים ותעניות בחול	3	קריאה מיוחדת; בראש חודש חנוכה: 4. בתעניות יש פרטי דינים נוספים.

הטבלה מציגה את סדר העולים הבסיסי; בשבתות ובצירופי מועדים הסדר עשוי להשתנות. מפטיר הוא עלייה וקריאה מתוך ספר התורה. ההפטרה היא קריאה מספרי הנביאים, הנאמרת לאחר מכן. [13, 14, 15]

בשני ובחמישי הסדר הרגיל הוא כהן, לוי וישראל. אם הבן ישראל, לרוב תתוכנן לו העלייה השלישית. אם אין כהן או לוי, הגבאי קובע את הסדר לפי הדין. שלוש עליות אינן שלושה ספרי תורה, ואין להוסיף כיבודים כעליות בלי תיאום. [13]

[12] בבלי בבא קמא פב ע״א; רמב״ם, הלכות תפילה וברכת כהנים יב, א.
[13] משנה מגילה ד, א-ב; שולחן ערוך, אורח חיים קלה, א וג.
[14] רמב״ם, הלכות תפילה יב, טז; יג, ח-יח וכד: קריאות החגים והמועדים.
[15] שולחן ערוך, אורח חיים רפב, א, ג-ד; בדין קטנים יש מנהגים והגבלות.

התשובות לשאלות שהורים שואלים

להקדים? לאחר? לקצר?

האם אפשר לעלות לפני גיל 13?

יש מנהגים והיתרים לעליית קטן, ובפרט במסגרת שבע העליות בשבת; זה אינו הופך אותו לבר מצווה. יש גם הבדל בין עלייה לבין הוצאת הציבור ידי חובה בקריאה. לכן אין להעתיק היתר משבת לטקס של שני או חמישי באופן אוטומטי. לפני שמקדימים, מאשרים עם רב בית הכנסת את המקרה, המנהג ותפקיד הילד. [3, 15]

ומה אם צריך לדחות?

אפשר לקיים את העלייה החגיגית והמסיבה במועד מאוחר יותר. לא מאחרים בגללן את תחילת קיום המצוות, ובכללן תפילין בימים שבהם מניחים. בוחרים קריאה שמתאימה למועד החדש, וביום בר המצווה עצמו יפה לציין את הרגע בלימוד, בברכה ובסעודה לפי האפשרות. [9, 16, 23]

אפשר טקס עלייה לתורה בלי תפילה מלאה?

כן. אפשר לקיים קריאת תורה בזמנה גם בנפרד מתפילת שחרית, כשמתקיימים תנאי הקריאה הציבורית. למשל, מניין ביום שני או חמישי שלא שמע עדיין את קריאת היום יכול לקרוא אותה, גם אם המתפללים כבר התפללו קודם. הקריאה אינה מבטלת את חובת התפילה האישית. [11, 17, 18]

מתאמים מראש יום קריאה, שעה מתאימה, ספר תורה כשר ומניין בהרכב הנדרש. אם חלק מהמשתתפים כבר שמעו את הקריאה, הרב יכריע אם יש די אנשים שטרם שמעו. אין ליצור קריאה נוספת בברכות רק מפני שיש עשרה אורחים, ואין לבחור יום רגיל שאין בו קריאה. [11, 12, 18]

> אפשר לבנות מעמד קצר ומרגש. הקיצור הוא במסגרת האירוע, תוך שמירה על סדר הקריאה והברכות הנדרש.

טקס משפחתי עם שירים, דבר תורה וברכות אישיות אפשר לתכנן גם בלי קריאה ציבורית; במקרה כזה מבהירים שזו אינה עלייה לתורה בברכותיה.

[3] שולחן ערוך, אורח חיים נה, ה וט; משנה ברורה שם, ס״ק מ ומב.
[9] שולחן ערוך, אורח חיים קלה, ב; רמב״ם, הלכות תפילה יג, א וח ואילך.
[11] משנה מגילה ד, ג; שולחן ערוך, אורח חיים קמג, א-ב.
[12] בבלי בבא קמא פב ע״א; רמב״ם, הלכות תפילה וברכת כהנים יב, א.
[15] שולחן ערוך, אורח חיים רפב, א, ג-ד; בדין קטנים יש מנהגים והגבלות.
[16] ילקוט יוסף, דיני חינוך קטן ובר מצווה, עמ׳ מו.
[17] משנה ברורה, אורח חיים קלה, ס״ק א; שו״ע קמג, א. מכאן האפשרות לקריאה בזמנה גם בנפרד משחרית.
[18] שו״ע אורח חיים קלה, ב ומשנה ברורה שם, ס״ק ז: ציבור שרובו לא שמע. את הרכב המניין לקריאה נפרדת יש לתאם.
[23] קיצור שולחן ערוך סא, ח: סעודת בר מצווה ודברי תורה גם כשהסעודה אינה ביום עצמו.

מקום שמתאים למשפחה שלכם

איפה נחגוג את הרגע הזה?

אני מציע לבחור מקום לפי החוויה שאתם רוצים ליצור, ולבדוק גם את הדרך אליו: מי מגיע, כמה זמן ייסעו, איפה ישבו הסבים והסבתות ואיך כולם ירגישו חלק.

ירושלים והכותל

למשפחה שמבקשת לחבר את האירוע לירושלים, הכותל הוא אפשרות טבעית. אפשר לתכנן יום משפחתי עם מעמד העלייה וסעודה בהמשך. לפני שסוגרים, בודקים מול הגורם המארח את הסדרי התיאום, גישת המשתתפים, ההגעה והאפשרות לשלב מוזיקה במקומות המותרים.

צפת ובתי הכנסת המיוחדים שלה

אפשר לשלב בית כנסת בעיר העתיקה עם זמן משפחתי בסמטאות. בתי הכנסת האר״י האשכנזי ואבוהב הם רעיונות לבירור, ולא הבטחה לזמינות אירוע. בדקו מראש גודל קבוצה, מדרגות, נגישות, מקום לנשים ומשך ההליכה מהחניה.

זכרון יעקב ובתי כנסת עם אופי

בית הכנסת אוהל יעקב בזכרון יעקב הוא אפשרות לשילוב בין מעמד מסורתי לבילוי במושבה. גם בית הכנסת העתיק במוצא הוא כיוון לבירור למשפחות המחפשות מקום בעל אופי מיוחד. יש לקבל אישור מפורש לאירוע ולספקים לפני הזמנה. [22]

אצלנו ביקנעם: בית הכנסת נתיב מאיר

לבית הכנסת הנפלא שלנו, נתיב מאיר בשכונת שער הגיא ביקנעם, יש מקום מיוחד בלב שלי. בית הכנסת מארח עשרות אירועי בר מצווה בשנה, ויכול להיות בחירה נהדרת למשפחות שרוצות לחגוג בצפון, באווירה קהילתית וחמה. אשמח לעזור לכם לברר התאמה ותיאום.

> לפני שסוגרים מקום: תאריך ושעה • נגישות • השתתפות הנשים • מספר אורחים • ספר תורה ומניין • כללי מוזיקה וצילום • סעודה ועלויות

[22] בתי כנסת לדוגמה: אוהל יעקב בזכרון יעקב ובית הכנסת העתיק במוצא; תיאום וזמינות יש לבדוק עם המקום.

עוד דרך לשמוח יחד

שבת חתן: מה צריך לדעת?

בהקשר של בר מצווה, משפחות רבות קוראות לשבת שבה מציינים את שמחת הבן ״שבת חתן״. אין מדובר בנישואין. זו דרך לשלב עלייה, תפילה, פיוטים וברכות בתוך חיי הקהילה. אין חובה נפרדת לערוך סוף שבוע משפחתי, להזמין מלון או להפיק שבת חגיגית כדי שהבן יהיה בר מצווה. [3, 20, 23]

שבע עליות במקום שלוש

בשבת בבוקר קוראים את הפרשה בשלמותה בדרך כלל, בחלוקה לשבע עליות בסיסיות, ואחריהן מפטיר והפטרה. בחגים ובשבתות מיוחדות הסדר עשוי להשתנות. לעומת זאת, בשני ובחמישי רגילים קוראים קטע קצר בשלוש עליות. [9, 13, 15]

חתן בר המצווה יכול לקרוא עלייה אחת, כמה עליות או מפטיר והפטרה, בהתאם להכנה ולמנהג. מפטיר הוא קטע מספר התורה; הפטרה היא קטע מספרי הנביאים, עם ברכות ומנגינה משלה. אין צורך להעמיס על הבן את כל התפקידים. [10, 15]

כמה זמן נמשכת התפילה?

תפילת שבת ארוכה יותר משום שיש בה נוסח מורחב, קריאה ארוכה, הפטרה ותפילת מוסף. [13, 15, 24] לצורך תכנון בלבד, אפשר להביא בחשבון כשעה וחצי עד שלוש שעות לתפילת הבוקר כולה, ולעיתים יותר. ביום חול חגיגי אפשר להביא בחשבון כ־45 עד 90 דקות לשחרית ולעלייה. אלה אומדנים, והגבאי הוא הכתובת לשעה המדויקת.

תפילין ומוזיקה בשבת

בשבת וביום טוב אין מניחים תפילין, גם כשזו שבת בר המצווה. לגבי חול המועד יש הבדלי מנהגים. [19] ליווי השבת מבוסס על חזנות, פיוט ושירה; קלידן ומתופפים שייכים לאירוע ביום חול, ולא לנגינה בשבת. [21]

אם האורחים מגיעים במיוחד לקריאה, בקשו מהגבאי שעת הגעה מומלצת ותנו מרווח. כך לא מפספסים את העלייה גם אם התפילה התקדמה מהר מהצפוי.

[3] שולחן ערוך, אורח חיים נה, ה וט; משנה ברורה שם, ס״ק מ ומב.
[9] שולחן ערוך, אורח חיים קלה, ב; רמב״ם, הלכות תפילה יג, א וח ואילך.
[10] שולחן ערוך, אורח חיים קלט, א, ד, ו-ח; רמב״ם, הלכות תפילה יב, ה.
[13] משנה מגילה ד, א-ב; שולחן ערוך, אורח חיים קלה, א וג.
[15] שולחן ערוך, אורח חיים רפב, א, ג-ד; בדין קטנים יש מנהגים והגבלות.
[19] שולחן ערוך, אורח חיים לא, א-ב: תפילין בשבת, ביום טוב ובחול המועד.
[20] רמ״א, אורח חיים רכה, ב.
[21] שולחן ערוך, אורח חיים שלח, א: נגינה בכלי שיר בשבת.
[23] קיצור שולחן ערוך סא, ח: סעודת בר מצווה ודברי תורה גם כשהסעודה אינה ביום עצמו.
[24] שולחן ערוך, אורח חיים רפו, א: תפילת מוסף בשבת.

בוחרים חוויה שמתאימה לבן שלכם

מה מוסיפים שירה ונגינה?

מוזיקה יכולה לחבר בין אנשים גם כשהם אינם מכירים את נוסח התפילה. פיוט מוכר, כניסה משמחת או שיר שהמשפחה אוהבת מאפשרים לאורחים להשתתף ולהרגיש חלק מהרגע. אני רואה בליווי המוזיקלי דרך לתת למסורת קול שהמשפחה מתחברת אליו.

חזן, פייטן, קלידן ומתופפים: מי עושה מה?

חזן | מוביל את התפילה בנוסח המתאים ונותן לציבור ביטחון בסדר התפילה. חשוב לבדוק בנפרד מי אחראי לקריאה המדויקת בתורה.

פייטן | משלב פיוטים ושירה, מנחה את המעברים ומחבר את האורחים לשמחה. אדם אחד יכול לשמש גם חזן וגם פייטן.

קלידן | מלווה את השירה בזמן אמת, מתאים את הליווי לקול ולרגע ומעשיר את הצליל. מתאים למי שרוצה ליווי מוזיקלי חי ביום חול.

מתופפים ושופרות | יכולים ליצור פתיחה חגיגית ותהלוכה משמחת, בתיאום עם המקום. כדאי לקבוע מראש משך, עוצמה ומיקום, כדי לשמור על חוויה נעימה.

״אבל הוא אומר שזה מביך אותו...״

יכול להיות שהילד מדמיין שכל המבטים יהיו רק עליו. לפעמים, כשהוא מכיר את המנחה, יודע מה צפוי ובוחר שיר או חבר שיעמוד לידו, המבוכה מתחלפת בהנאה. יש ילדים שבסוף שמחים מאוד שבחרו בליווי; אחרים מעדיפים מעמד שקט, וגם זו בחירה טובה.

> אני מציע לבחור יחד עם הבן: כניסה קצרה או חגיגית, שיר אהוב, חברים קרובים וללא הפתעות שהוא לא רוצה.

ליווי מקצועי הוא בחירה של סגנון ותקציב, ולא תנאי לתוקף העלייה. את כלי הנגינה משלבים רק בזמן ובמקום המתאימים, ומפסיקים אותם בזמן הקריאה והברכות כדי שהציבור ישמע היטב. בשבת אין נגינה בכלי שיר. [10, 11, 21]

[10] שולחן ערוך, אורח חיים קלט, א, ד, ו-ח; רמב״ם, הלכות תפילה יב, ה.
[11] משנה מגילה ד, ג; שולחן ערוך, אורח חיים קמג, א-ב.
[21] שולחן ערוך, אורח חיים שלח, א: נגינה בכלי שיר בשבת.

הצעה מעשית לקצב המשפחתי

תוכנית הכנה בלי לחץ מיותר

כשלושה עד שישה חודשים לפני

מבררים את התאריך, בוחרים מקום ומורה, ומאשרים את קטע הקריאה. משוחחים עם הבן על מה שירצה לעשות. אם יש קושי בקריאה או צורך בהתאמות, מפנים יותר זמן ולומדים בקצב שמתאים לו.

כשלושה חודשים לפני

מתחילים שגרה קצרה וקבועה של לימוד ותרגול. מסדירים תפילין, טלית לפי מנהג המשפחה והדרכה אישית לשימוש. מגדירים תקציב נוח ומחליטים מה חשוב לכם במיוחד.

כחודש לפני

סוגרים את סדר האירוע עם הגבאי והמלווה: מי קורא, מי עולה, מתי שרים ומתי ממשיכים לסעודה. מכינים הזמנה ברורה, שעת הגעה ופרטי נגישות. הילד בוחר שיר, קטע או מסר אישי.

כשבוע לפני

עושים חזרה גנרלית עם הברכות, העמידה ליד הספר והמעברים. מכינים תוכנית למקרה שהבן מתרגש: מי נותן סימן, מי לוחש מילה ומי יכול להמשיך לקרוא. עוברים על השמות ועל הכיבודים.

ביום שלפני

מכינים את הציוד, בודקים הוראות הגעה ומניחים לתרגול הכבד. עדיף לסיים בתחושת הצלחה עם קטע מוכר. משאירים זמן לשינה ולבוקר רגוע.

> עשר דקות טובות ביום יכולות לקדם יותר מתרגול ארוך ומלחיץ פעם בשבוע. הכמות המדויקת תיקבע עם המורה, לפי הקטע והילד.

זוהי הצעת תכנון, לא לוח זמנים מחייב. גם כשהאירוע קרוב אפשר לבחור יעד לימודי מציאותי ומכבד.

אפשר לשמור או להדפיס

דף קטן שחוסך הרבה בלבול

מה שואלים את הגבאי?

מה התאריך, שעת תחילת התפילה ושעת הקריאה המשוערת?

איזו עלייה מקבל הבן, ומי אחראי לקרוא את יתר הקטעים?

מה נוסח התפילה, והיכן יוכלו הנשים לראות ולשמוע?

אילו כיבודים אפשר לחלק, ומה פרטי השמות שצריך למסור?

מה הכללים לגבי שירה, תופים, צילום, כיבוד וקישוטים?

מהי העלות למקום, מה היא כוללת ומי איש הקשר ביום האירוע?

מה מכינים בתיק?

תפילין ליום חול • טלית לפי המנהג • כיפה • חומר התרגול והברכות • רשימת שמות וכיבודים • דבר תורה אם הוכן • מים וציוד אישי. בשבת מתאמים מראש מה אפשר להביא ואיך.

מי אחראי על מה?

איש קשר מול בית הכנסת: _____

איש קשר מול הספקים והאורחים: _____

מי נשאר קרוב לבן ומלווה אותו: _____

מספר הטלפון של המורה / המלווה: _____

> וברגע האמת, הביטו בו. לא רק דרך המצלמה.
> תנו לו לפגוש את החיוך שלכם כשהוא מרים את הראש.

אם הבן טועה, נותנים למי שמלווה את הקריאה לעזור. אם הוא מתרגש, נותנים לו רגע. המטרה שלי היא שיסיים את היום בתחושה שהוא הצליח ושאתם גאים בו.

מראי מקום לספרים ולמקורות

מקורות לעיון ולהעמקה

[1] משנה אבות ה, כא, בנוסח הרווח; יש הבדלי נוסח ומספור בין המהדורות.

[2] משנה נידה ה, ו; בבלי נידה מה ע״ב: גיל ומשמעותם של נדרי הנער.

[3] שולחן ערוך, אורח חיים נה, ה וט; משנה ברורה שם, ס״ק מ ומב.

[4] בראשית לד, א-ב, כה-כו, ל; הסיפור מובא כאן בתמצית ובעידון.

[5] רבי עובדיה מברטנורא לאבות ה, כא; הפירוש המיוחס לרש״י, נזיר כט ע״ב.

[6] בבלי נזיר כט ע״ב: המעשה ברבי חנינא ורבן גמליאל.

[7] מגן אברהם, אורח חיים רכה, ס״ק ד, בשם ים של שלמה, בבא קמא פרק ז; קיצור שו״ע סא, ח.

[8] משנה ברורה, אורח חיים נה, ס״ק מב-מה; שולחן ערוך והרמ״א שם, ט-י.

[9] שולחן ערוך, אורח חיים קלה, ב; רמב״ם, הלכות תפילה יג, א וח ואילך.

[10] שולחן ערוך, אורח חיים קלט, א, ד, ו-ח; רמב״ם, הלכות תפילה יב, ה.

[11] משנה מגילה ד, ג; שולחן ערוך, אורח חיים קמג, א-ב.

[12] בבלי בבא קמא פב ע״א; רמב״ם, הלכות תפילה וברכת כהנים יב, א.

[13] משנה מגילה ד, א-ב; שולחן ערוך, אורח חיים קלה, א וג.

מראי מקום לספרים ולמקורות

מקורות, מנהגים והערות

[14] רמב״ם, הלכות תפילה יב, טז; יג, ח-יח וכד: קריאות החגים והמועדים.

[15] שולחן ערוך, אורח חיים רפב, א, ג-ד; בדין קטנים יש מנהגים והגבלות.

[16] ילקוט יוסף, דיני חינוך קטן ובר מצווה, עמ׳ מו.

[17] משנה ברורה, אורח חיים קלה, ס״ק א; שו״ע קמג, א. מכאן האפשרות לקריאה בזמנה גם בנפרד משחרית.

[18] שו״ע אורח חיים קלה, ב ומשנה ברורה שם, ס״ק ז: ציבור שרובו לא שמע. את הרכב המניין לקריאה נפרדת יש לתאם.

[19] שולחן ערוך, אורח חיים לא, א-ב: תפילין בשבת, ביום טוב ובחול המועד.

[20] רמ״א, אורח חיים רכה, ב.

[21] שולחן ערוך, אורח חיים שלח, א: נגינה בכלי שיר בשבת.

[22] בתי כנסת לדוגמה: אוהל יעקב בזכרון יעקב ובית הכנסת העתיק במוצא; תיאום וזמינות יש לבדוק עם המקום.

[23] קיצור שולחן ערוך סא, ח: סעודת בר מצווה ודברי תורה גם כשהסעודה אינה ביום עצמו.

[24] שולחן ערוך, אורח חיים רפו, א: תפילת מוסף בשבת.

איך לקרוא את ההפניות?

ההפניות מציינות את שם הספר ואת הפרק, הסימן, הסעיף או העמוד המתאים. המספרים תואמים להערות שבתחתית עמודי החוברת. זמני תפילה, זמינות מקומות ופרטי הזמנה יש לברר לקראת האירוע.

לעניין סיפור דינה, חשבון גילו של לוי מופיע בפרשנים ולא בפסוק עצמו. המעשה מרבן גמליאל עוסק בנזירות; המסר להורים הוא הצעה חינוכית. זמני האירוע ודרכי התרגול בחוברת הם הצעות מעשיות.

הכנה אישית לבר המצווה עם אושרי ביטון

הכנה שמעניקה ביטחון

אני מלמד ומכין חתני בר מצווה בנוסח מרוקאי, ספרדי ירושלמי ואשכנזי. יחד בוחרים יעד שמתאים לילד, לומדים את הקריאה ואת הברכות ומתקדמים עד שהוא יודע מה צפוי לו ברגע האמת.

במסלול ״לימוד מלא״ אפשר ללמוד גם בזום. מפגשי הזום מוקלטים, כך שהתלמיד יכול לחזור לשיעור ולהתאמן בין המפגשים. חזרה גנרלית מחברת את החלקים: הטלית והתפילין, הברכות, הקריאה וסדר המעמד.

מה כולל המסלול?	בסיס	לימוד מלא
הכנה לקריאה בתורה, עד 2 עליות	כלול	כלול
הקלטה אישית לתרגול	כלול	כלול
בקרה וליווי בוואטסאפ	כלול	כלול
מפגש שבועי במשך 3 חודשים	לא כלול	כלול
לימוד טלית ותפילין	לא כלול	כלול
חזרה גנרלית	לא כלול	כלול
מחיר המסלול	550 ש״ח	1,700 ש״ח

מסלול הלימוד אינו כולל ליווי באירוע. חבילות האירועים מופיעות בעמוד האחרון. ההצעה אינה כוללת שבת חתן, שתתומחר בנפרד בשיחה איתי.

לפרטים והרשמה: 054-6810-616

הטבה למשפחות במסלול לימוד מלא

מהלימוד אל הרגע המרגש

לומדים איתי וחוגגים איתי

500

ש״ח הנחה

על כל אחת מחבילות האירועים

למזמינים מסלול ״לימוד מלא״

כולל לימוד מלא בזום

בוחרים במסלול הלימוד המלא ומזמינים חבילת אירוע עלייה לתורה, ומקבלים הנחה של 500 ש״ח על החבילה שנבחרה. ההטבה אינה מיועדת למסלול הבסיס.

ההטבה אינה כוללת שבת חתן. מחירה של שבת חתן יינתן בנפרד בשיחה עם אושרי.

בואו נכין לו רגע שיישאר איתו

054-6810-616

אושרי ביטון

פייטן | זמר לעליות לתורה, בר מצוות ושבתות חתן

קול מרגש, שמחה יהודית וחוויה בלתי נשכחת

מנמחה לנוסחים: מרוקאי | ירושלמי | אשכנזי

חבילות עלייה לתורה לבר מצווה

קול רינה

חוויה מרגשת ומכובדת

אושרי מגיע עם הגברה ומוזיקת
רקע שתהפוך את האירוע לחוויה
כולל תפילה וטקס עלייה לתורה בלבד

2,500 ש"ח

ששון ושמחה

החבילה הנבחרת

התגיגה היהודית הסוחפת

כל מה שבחבילת קול רינה
• בתוספת 2 מתופפים עם שופרות •
וטקס חגיגי הכולל חופת חברים

4,000 ש"ח

רננו וזמרו

חוויה מוזיקלית מלאה

★ עם קלידן מקצועי ★

כל מה שבחבילת ששון ושמחה
בתוספת קלידן מקצועי וליווי מוזיקלי חי
לחוויה עשירה, מרגשת וחגיגית במיוחד

5,000 ש"ח

ממשיכים את השמחה

המשך שירה ונגינה גם בזמן הסעודה
בקרבת מקום העלייה לתורה
בליווי אושרי, קלידן והגברה
(זה רק אניי הקלידן וההגברה)

תוספת 1,000 ש"ח

* המחירים מתיחסים לאירועים באזור חיפה והקריות ועד זכרון יעקב,
לאירועים מחוץ לאזור זה תחושב תוספת נסיעה בהתאם למרחק.

לפרטים והזמנות

054-6810-616

אושרי ביטון